

1833-ban Csáky Tivadar gróf volt a színház intendánsa, utána a talpig becsületes Komlóssy Ferenc színikazgató vette át a színházat, akinek társulatát a vármegye évi 2000 forinttal támogatta. Mindamellett lassan, fokozatosan beállott a hanyatlás. A jobb színészek mind a pesti színházhoz igyekeztek jutni, ahol biztosabb megélhetést és művészi fejlődést remélhettek és így Kassa város színészete mindinkább elvesztette országos jellegét. Az 1838—39-iki téli szezon, a vármegye hathatós támogatását élvező, de pazarló és könnyelmű Joób Gusztáv pesti ügyvéd és Kovács Endre igazgatók alatt már a bomlás jegyét viseli magán, az 1840-ben szerződötített új színtársulat pedig meg sem kezdte működését megfelelő erők hiányában. (Igazgató Demjén Mihály.) Az egy évtizedet meghaladó fényes korszak után ismét német színtársulatok kerültek Kassára, a magyar színtársulatok pedig csak a nyári hónapokban kísérleteztek hosszabb-rövidebb ideig és mindig megtudták nyerni a közönség szeretetét. 1842-ben Komlóssy Ferenc lesz ismét itt az igazgató, őt követi 1843-ban Hetényi József, 1844-ben Körössy Ferenc és Egri, továbbá Komlóssy és Hegedüs Lajos, 1845-ben Komlóssy és Körössy, 1846—47-ben Váradi Pál és Somogyi, 1848-ban Kleinszky László főigazgatása alatt Kilényi Dávid. 1849-től 1861 husvét napjáig ismét németek kapnak játszási engedélyt: — a téli szezonra! Közben a nyári szezonban ezek voltak a magyar színikazgatók: 1851 augusztus—szeptember havában Hidassy Elek, majd 1852 március—április havában és augusztus havában ismét Hidassy; 1853 augusztus—október havában a Szabó József, Havi Mihály és Göcs Ede egyesített társulata keresi fel a várost. 1854 augusztus—szeptember és november havában Hetényi az igazgató; 1857 június—augusztus havában Pázmán Mihály, 1858 április 24-től június 9-ig Latabár Endre, 1859 április 25-től július 10-ig Molnár György, július 16-tól szeptember 5-ig ismét Hetényi József kapnak játszási engedélyt, majd 1860-ban újra Latabár Endre vonul be jóhírű együttesével. Ez időtől kezdve fényes napok virradnak a kassai magyar színészetre. Latabár Endre, a nagyműveltségű és széles látókörű igazgató olyan társulatot szervezett, amellyel a német színészet versenyezni képtelen volt. A fényes névsorból elég lesz a követ-

kezőket megnevezni: Mindszenty Kornélia (később Halmy Ferencné) és Dékány Teréz (később Káldy Gyuláné) remekhangú énekesnők, Gilday Erna és Takács Emes jeles drámai színésznők, Halmy Ferenc, Tihanyi Miklós, Ujházy Ede, Balla Béla, Latabár Kálmán, Horváth Vince, Bérczy Gyula, Tóth Antal, Mikei Lajos stb. A zenekart maga a zseniális igazgató vezényelte, aki a Párizsból szerzett új darabokat is fordította. 1863—65-ben Szabó József és Philippovich István társulata váltja őt fel, közben 1864-ben Szabó egyedül az igazgató, majd 1865—1873-ig újra Latabár Endre társulata játszik Kassán. A további években ezen igazgatók neveivel találkozunk: 1873—75-ben: Temesváry Lajos, 1875—78: Lászy Vilmos, közben Gerőffy Andor is, 1879—1881-ig: Krecsányi Ignác, 1882: Gerőfi, utána Jakab Lajos, Tiszay Dezső, Halmy Imre, Károlyi Lajos, 1894-ben Rakodczay Pál, 1895: Hatvani Károly, majd Csóka Sándor, Komjáthy János. Ezen igazgatók valóban sokat fáradoztak a kassai magyar színészet felvirágoztatása érdekében. Tőlük kerültek a fővárosi színpadokra: Hegyesi Mari, Tolnayné-Dömjén Rózsa, Haraszi Hermin, Nikó Lina, Tárnoki Gizella, Réthy Laura, Krecsányi Sarolta, Pajor Emilia, Bácskay Julcsa, Abonyi Gyula, Kiss Mihály, Tolnai Andor (Festetich gróf), Rónaszéki Gusztáv, Tollagi Adolf, Németh József, Balassa Jenő, Tapolcsai Dezső, Nyilassi Mátyás, Nyárai Antal, Kazaliczky Antal stb. A színház megnyitásának századik évfordulóját nagy ünnepség keretében 1884 november 22-én ülték meg, Gerőffy Andor színikazgatása alatt. Első napon Váradi Antal prologusa került színre, „Egy évszázad” címmel, azután a „Csörgő sapka” c. bohózat következett, melynek színlapja az 1781. évi eredeti színlap szerint volt kinyomatva. Ezen előadáson a szokott gázlángok helyett faggyúgyertyák égtek, mint száz évvel ezelőtt. Második napon ugyanaz került színre. Harmadik napon Bátori Romancsik Mihály prologusát adták „Mult és jelen” címmel, ezt követte egy operettegyveleg és kuplék előadása, végül a „Szigetvári vértanúk” I. felvonása következett. A műsor utolsó pontja a „Piros bugyelláris” I. felvonása volt. Negyedik napon népies díszelőadás volt, az előbbi napok programjaiból. 1881-ben Gerőffy igazgatása alatt a következő jelesebb tagok működtek